

Františkovo slovo

č.202

Cantalamessa: Bůh si počíná pokorně při stvoření i při vykoupení

Prožít Vánoce extrovertně, nikoli roztěkaně

Betlém je lékem proti strachu

Logika odpuštění a milosrdenství vždycky vítězí

Poselství papeže účastníkům setkání pořádaného komunitou Taizé

Mučednictvím se křesťan podílí na dějinách spásy, píše papež do Sýrie

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Cantalamessa: Bůh si počíná pokorně při stvoření i při vykoupení

Vatikán. Otec Raniero Cantalamessa pronesl v pátek ráno třetí a poslední adventní kázání pro papeže a jeho spolupracovníky z římské kurie. Nadepsal jej citací z prologu Janova evangelia „Boha nikdo nikdy neviděl“ (Jan 1,18) a zahájil slovy:

„Živý Bůh je žijící Trojice, řekli jsme posledně. My však existujeme v čase a Bůh věčně. Jak překonat tuto »nekonečnou kvalitativní diferencí«? Jak postavit most nad takovou nekonečnou propastí? Odpověď je slavnost, ke které se připravujeme: »Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi«. Mezi námi a Bohem – napsal byzantský teolog Nicolas Cabasilas – stály tři zdi, které nás dělily: nejprve přirozenost, protože Bůh je duch a my jsme tělesní, potom hřích a pak smrt. První byla zbořena vtělením, když se lidská a božská přirozenost spojili v osobě Krista; zeď hříchu byla zbořena křížem a zeď smrti vzkříšením (srov. Vita in Cristo, III, 3). Ježíš Kristus je nyní definitivním místem setkání živého Boha a živého člověka. V Něm se vzdálený Bůh stal blízkým, stal se Emanuelem, Bohem-s-námi.“

Bůh k nám už nemluví zprostředkovaně, nýbrž osobně – pokračoval papežský kazatel. Obrovská novost z existenciálního či subjektivního hlediska spočívá v tom, že nyní už to není člověk, který „tápavě“ (srov. Sk 17,27) hledá živého Boha, nýbrž živý Bůh se vydává člověka hledat, ba přebývat v jeho srdci. Tady lze potkat a ctít Boha v duchu a v pravdě. »Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek« (Jan 14,23). Z této pravdy učinil jádro svého evangelia Jan. Svěřme se mu, a pomůže nám, abychom živého Boha nejenom »hledali«, nýbrž »zakoušeli«; dobrali se nejenom Jeho poznání, nýbrž živého »cítění«.

„»Boha nikdo nikdy neviděl. Jednorozený Bůh, který spočívá v naručí Otcově, ten o něm podal zprávu« (Jan1,18). K pochopení tohoto textu je třeba odkázat na celou biblickou tradici o Bohu, kterého nelze vidět a zůstat naživu (srov. Ex 33,18-20). Existuje tak velká propast mezi svatostí Boha a lidskou ničemností, že k uzření či slyšení Boha musí člověk umřít. Vzácnou výjimkou byli pouze Mojžíš (Ex 33,11) a Eliáš (1 Kr 19,11), kterým bylo dáno uvidět Boha a kteří příznačně spatří Kristovu slávu na hoře Tábor.“

Tajemstvím celého Nového zákona je snad nejvíce proniknut Ježíšův výrok: »Já a Otec jedno jsme« - pokračoval otec Cantalamessa. Ježíš Kristus není jenom Tím, kdo zjevil živého Boha, nýbrž On sám je zároveň živým Bohem. Zjevitel a zjevení je tatáž osoba.

„Z tohoto tvrzení vychází církevní reflexe, která dosáhne explicitní plnosti v trojiční dogmatu. Ve zmíněném výroku figuruje slovo »jedno« (řecky hen a latinsky unum), což je substantivum středního rodu. Kdyby Ježíš použil mužského rodu (eis, unus) znamenalo by to, že Otec a Syn jsou tatáž osoba a nauka o Trojici by byla předem vyloučena. Církevní otcové z použitého výrazu „jedno“ správně usoudili, že Otec a Syn jsou téže přirozenosti, nikoli však toutéž osobou.“

Papežský kazatel pak přešel k jiné problematice a zamýšlel se nad tím, co si myslet o té – větší - části lidstva, která nezná Krista a evangelium? Jsou tím vyloučeni ze spásy, kterou přinesl Kristus?

„Někteří, ač se ke křesťanství hlásí, nedokáží ani dnes připustit, že konkrétní dějinná událost, jakou je smrt a vzkříšení Krista, by mohla situaci celého lidstva před Bohem změnit. Nahrazují proto tuto dějinnou událost všeobecným, neosobním principem, čímž hlásají starověkou gnózi. Takoví by si, myslím, měli položit jinou otázku, a to zda opravdu věří v tajemství, se kterým celé křesťanství stojí a padá, totiž ve vtělení Slova a božství Kristova. Je-li totiž přijato Vtělení, nejeví se už rozumu jako nesmysl, že jediná konkrétní událost má všeobecný dosah. Bylo by naopak divné myslet si opak.“

Gnostickým redukováním všeobecné dimenze křesťanství se největší příkoří nečiní Kristu nebo církvi, nýbrž samotnému lidstvu – řekl dále papežský kazatel. Pokud Kristus spásu uskutečnil pro celé lidstvo, pak na ni má celé lidstvo také právo.

„Bůh si při stvoření počíná pokorně. Nedává na všechno svoji visačku, jako činí lidé se svými výtvoři. Tvorové na sobě nemají napsáno, že je stvořil Bůh. Ponechává na nich, aby Jej objevili. Kolik času bylo zapotřebí, aby člověk rozeznal, kým měl být a kdo pro něho stvořil nebe i zemi? A kolik jen bude zapotřebí k tomu, aby Jej poznali všichni? Přestane proto snad Bůh být Stvořitelem všeho? Přestane hrát svým sluncem ty, kdo ho znají i ty, kdo ho neznají? Tak se stane i při vykoupení. Bůh si počíná pokorně při stvoření i při vykoupení. Kristus se stará více o to, aby všichni lidé byli spaseni, než o to, aby věděli, kdo je jejich Spasitelem. Spíše než spásou těch, kteří nepoznali Krista, by myslím bylo třeba se starat o spásu těch, kteří Jej poznali, ale žijí jako by nikdy neexistoval, zapomněli na svůj křest a odcizili se církvi i každé náboženské praxi.“

Pokud jde o spásu těch prvních, Písmo nás ujišťuje, že »Bůh nikomu nestrání, ale v každém národě že je mu milý ten, kdo se ho bojí a dělá, co je správné« (Sk 10,34). Proto František z Assisi říká: „Každé dobro, které se najde v člověku, ať už je pohan či nikoli, je třeba připisovat Bohu“ (Celano, *Vita prima*, XXIX, 83) – kázal v pátek italský kapucín Raniero Cantalamessa pro papeže a jeho spolupracovníky z římské kurie.

Angelus

23.12.2018

Prožít Vánoce extrovertně, nikoli roztěkaně

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Liturgie této čtvrté neděle adventní klade do popředí postavu Marie, Panenské Matky, která se chystá přivést na svět Ježíše, Spasitele světa. Pohledme na tu, která je vzorem *víry* a *lásky*, a můžeme se zeptat: Na co v těchto měsících asi myslela? Odpověď nám dává právě dnešní evangelium, které popisuje Mariinu návštěvu u své starší příbuzné Alžběty (srov. Lk 1,39-45). Anděl Gabriel jí vyjevil, že Alžběta čeká dítě a je už v šestém měsíci (srov. Lk 1,26.36). A Panna, která Božím působením právě počala Ježíše, tedy pospíchala z galilejského Nazareta do judských hor, aby navštívila svoji příbuznou.

Evangelium říká: »Vešla do Zachariášova domu a pozdravila Alžbětu« (v.40). Zajisté se spolu s ní radovala z jejího mateřství stejně jako Alžběta, když zdravila Marii slovy: »Požehnaná tys mezi ženami a požehnaný plod života tvého! Jak jsem si zasloužila, že matka mého Pána přišla ke mně?« (v. 42-43). A vzápětí chválí její *víru*: »Blahoslavená, která jsi uvěřila, že se splní to, co ti bylo řečeno od Pána« (v.45). Zjevný je kontrast mezi Marií, která uvěřila, a Zachariášem, Alžbětiným manželem, který zapochyboval, neuvěřil andělovu příslibu a proto oněměl až do Janova narození. Je to kontrast.

Tato epizoda nám pomáhá pochopit mysterium setkání člověka s Bohem ve zcela zvláštním světle. Toto setkání neprobíhá ve znamení ohromujících divů, nýbrž spíše učí *víře* a *lásce*. Maria je totiž blahoslavená, protože uvěřila. Setkání s Bohem je plodem víry. Zachariáš, který pochyboval a nevěřil, se však stal hluchým a němým. A během dlouhého mlčení rostl ve víře. Bez víry nevyhnutelně nelze slyšet útěchyplný hlas Boha a chybí schopnost těšit bratry útěchou a nadějí. Vidíme to denně: lidé, kteří nemají víru žádnou anebo jenom nepatrnou, se ocitají v nesnázích, setkají-li se s někým, kdo trpí. Zmohou se jenom na zdvořilostní projevy, ale nedokáží oslovit srdce, protože nemají sílu. Nemají sílu, protože nemají víru, a když nemají víru, nedostává se jim slov, která by pronikla do srdce druhých. Víra se živí *láskou*. Evangelista vypráví, že Maria »se vydala na cestu a spěchala« (v.39) k Alžbětě. Spěchala, nikoli v úzkosti či znepokojení; spěchala, ale v pokoji. »Vydala se« v úkonu služebnosti. Mohla by zůstat doma a připravovat narození svého syna, avšak dělala si starost nejprve o druhé než o sebe. Tak prokázala skutkem, že je učednicí Pána, kterého nosí v lůně. Událost

Ježíšova narození tak začala prostým úkonem lásky. Autentická láska je ostatně vždycky plodem Boží lásky.

Evangelium o Mariině návštěvě u Alžběty, které jsme vyslechli při mši, nás připravuje k dobrému prožití Vánoc a uděluje nám dynamismus víry a lásky. Tento dynamismus je dílem Ducha svatého. Duch Lásky udělil Mariinu panenskému lůnu plodnost a pobídl ji, aby se vydala posloužit starší příbuzné. Tento dynamismus je plný radosti, jak je vidět na setkání obou matek; je to jásavý chvalozpěv radosti v Pánu, jenž činí veliké věci s těmi nepatrnými, kteří v Něho důvěřují.

Panna Maria ať nám vyprosí milost prožít Vánoce *extrovertně* - nikoli roztěkaně, leč extrovertně – abychom nestavěli do středu své „já“, nýbrž Ježíše a bratry, zejména ty, kteří potřebují pomoc. Dejme tedy prostor Lásce, která se i dnes chce stát tělem a přebývat mezi námi.

Homilie

24.12.2018

Betlém je lékem proti strachu

Homilie papeže při půlnoční mši vánoční 24. prosince, baz. sv. Petra

Česká sekce RV

Josef se spolu s Marií odebral vzhůru »do města Davidova, které se jmenuje Betlém« (Lk 2,4). Tuto noc jdeme *vzhůru do Betléma* my, abychom objevili tajemství Vánoc.

1. Betlém znamená *dům chleba*. V tomto „domě“ se dnes Pán setkává s lidstvem. On ví, že k životu potřebujeme pokrm. Ví však také, že pokrm světa nenasytí srdce. V Písmu se prvotní hřích lidstva pojí právě s jídlem: »utrhla ze stromu a jedla« (Gn 3,6). Vzít a jíst. Člověk se stal chamtivým a nenasytým. Mít a hromadit věci je mnohými považováno za smysl života. Nenasatná hltavost prostupuje lidskými dějinami až k dnešním paradoxům, kdy někteří pořádají opulentní hostiny a mnozí nemají ani chléb.

Betlém představuje obrat, který mění běh dějin. Tam, v *domě chleba* se v *jeslích* rodí Bůh. Jako by nám říkal: jsem tady jako váš pokrm. Nebere, dává pokrm; nedává něco, nýbrž sebe sama. V Betlémě objevujeme, že Bůh není někdo, kdo život bere, nýbrž Ten, kdo život dává. Člověku, zvyklému od počátku brát a jíst, začíná Ježíš říkat: »Vezměte, jezte. To je mé tělo« (Mt 26,26). Tělíčko Betlémského Dítěte uvádí nový životní vzor: nehltat a nehromadit, nýbrž sdílet a rozdávat. Bůh se stává maličkým, aby byl naším pokrmem. Budeme-li se živit Jím, Chlebem života, můžeme se *znovu zrodit v lásce* a zlomit spirálu chamtivosti a hltavosti. Z „domu chleba“ přivádí Ježíš člověka domů, aby byl součástí Boží rodiny a bratrem svého bližního. Před jeslemi chápeme, že život se nesyť majetkem, nýbrž láskou; nikoli nenasatností, nýbrž dobročinnou láskou; nikoli hojností vystavovanou na odiv, nýbrž opatrovanou jednoduchostí.

Pán ví, že potřebujeme jíst každý den. Proto se každý den svého života rozdával, od Betlémských jeslí až po Jeruzalémské večeřadlo. A dnes se na oltáři znovu stává chlebem lámaným pro nás, klepe na naše dveře, aby vešel a večeřel s námi (srov. Zj 3,20). O Vánocích dostáváme na Ježíšově zemi nebeský Chléb, pokrm, který nikdy nepropadne, ale dává nám už nyní zakoušet věčný život.

V Betlémě objevujeme, že Boží život proudí v žilách lidstva. Pokud jej přijmeme, dějiny se změní, počínaje námi. Protože když Ježíš změní srdce, není už středem života moje hladové a sobecké já, nýbrž On, jenž se rodí a žije z lásky. Dnes v noci, kdy jsme voláni jít vzhůru do Betléma, domu chleba, ptejme se: co je v mém životě pokrmem, bez něhož se neobejdu? Je to Pán nebo někdo jiný? Až potom vstoupíme do jeskyně a postřehneme v bolestné chudobě

Dítěte novou vůni jednoduchého života, zeptejme se: opravdu potřebuji tolik věcí a komplikovaných receptů k životu? Dokážu se obejít bez množství prchavých příloh a vybrat si jednodušší život? V Betlémě vidíme kromě Ježíše Marii, Josefa a pastýře, lidi, kteří připutovali. Ježíš je Chléb na cestu. Nemá v oblíbě lenivé, zdlouhavé a pohodlné stolování, nýbrž žádá nás, abychom vstali od stolu a sloužili jako chléb lámaný pro druhé. Ptejme se: Děním se na Vánoce o chléb s tím, kdo ho nemá?

2. Po Betlému, domu chleba, uvažujme o Betlému, *městu Davidově*. Tam David jako chlapec dělal pastýře a jako takový byl vyvolen Bohem, aby se stal pastýřem a vůdcem Jeho lidu. Na Vánoce, v městě Davidově přijímají Ježíše právě pastýři. Oné noci – praví evangelium - »na ně padla veliká bázeň« (Lk 2,9), avšak anděl jim řekl: »nebojte se« (v.10). Často se výzva *nebojte se* opakuje v evangeliích; téměř jako refrén Boha hledajícího člověka. Od počátku má totiž člověk v důsledku hříchu strach před Bohem: »bál jsem se a proto jsem se skryl« (Gn 3,10), říká Adam po hříchu. Betlém je lék proti strachu, neboť navzdory člověkovu odmítnutí, Bůh vždycky přitakává a navždy bude Bohem-s-námi. A aby Jeho přítomnost nebudila strach, stává se maličkým dítětem. *Nebojte se* - není řečeno svatým, nýbrž pastýřům, prostým lidem, kteří se v té době jistě nevyznačovali zdvořilostí a zbožností. Syn Davidův se rodí mezi pastýři, aby nám řekl, že nikdo už nebude nikdy sám; máme Pastýře, který vítězí nad našimi obavami a má nás rád všechny bez výjimky.

Betlémští pastýři nám také říkají, jak jít Pánu v ústrety. Během noci bděli; nespali, nýbrž dělali to, co nezřídka Ježíš požaduje slovy: *bděte* (srov. Mt 25,13; Mk 13,35; Lk 21,36). Setravávají v bdění, čekají bděle ve tmě, a Bůh »se rozzáří kolem nich« (srov. Lk 2,9). To platí i pro nás. Náš život může být *očekáváním*, které se i v noci plné problémů svěřuje Pánu a touží po NĚm, a potom obdrží Pánovo světlo; anebo *nárokem*, kde se spoléhá jenom na vlastní síly a prostředky, ale v takovém případě zůstane srdce zavřeno Božím světlu. Pán je rád očekáván, a nelze jej očekávat na pohovce ve spánku. Pastýři se proto dávají do pohybu, »pospíchali«, stojí v textu (v.16). Nestojí bez hnutí jako ten, kdo se domnívá, že je v cíli a nic nepotřebuje, nýbrž jdou, nechají stádce nestřežené, riskují kvůli Bohu. A když uviděli Ježíše, přestože nebyli odborníky na proslovy, jdou a vypravují o NĚm, takže »všichni, kdo to slyšeli, podivili se tomu, co jim pastýři vyprávěli« (v.18).

Bděle čekat, jít, riskovat, vyprávět o kráse – to jsou *gesta lásky*. Dobrý Pastýř, který o Vánocích přichází, aby dal život za ovce, se obrací k Petrovi a jeho prostřednictvím k nám všem poslední otázkou: »Miluješ mě« (Jan 21,15). Na odpovědi závisí budoucnost stádce. Tuto noc jsme povoláni odpovědět a říci mu také: »Miluji tě«. Odpověď každého je podstatná pro celé stádce.

»Pojďme tedy do Betléma« (Lk 2,15) - tak pastýři řekli a učinili. Také my, Pane, chceme jít do Betléma. Cesta je i dnes strmá, je třeba překonat vrchol sobectví a nesmeknout se po strži zesvětštění a konzumismu. Pane, chci přijít do Betléma, protože mne tam očekáváš. A uzříš, že Ty, položený v jeslích, jsi *chlebem mého života*. Potřebuji jemnou vůni tvé lásky, abych byl chlebem lámaným pro svět. Vezmi mne na svoje ramena, dobrý Pastýři, a budu moci i já, Tebou milovaný, milovat a brát za ruku bratry. Pak budou Vánoce, až Ti budu moci říci: »Pane, ty víš všechno – ty víš, že tě miluji« (Jan 21, 17).

Angelus

26.12.2018

Logika odpuštění a milosrdenství vždycky vítězí

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Naše srdce jsou dosud proniknuta vánoční radostí, a nadále zní úžasná zvěst, že se nám narodil Kristus a přináší světu pokoj. V tomto radostném klimatu dnes slavíme svatého Štěpána, jáhna a prvomučedníka. Mohlo by se zdát, že přiřazení památky svatého Štěpána k Ježíšovu narození je nenáležitě, protože působí kontrast mezi radostí v Betlémě a

dramatem Štěpána, ukamenovaného v Jeruzalémě během prvního pronásledování rodící se církve. Ve skutečnosti tomu tak není, protože Dítě Ježíš je Syn Boží, který se stal člověkem a zachrání lidstvo tím, že zemře ukřižováním. Nyní o něm rozjímáme, jak je zavinut do plének a položen v jeslích. Po svém ukřižování bude znovu zavinut do pláten a položen do hrobu.

Svatý Štěpán byl první, kdo se vydal ve šlépějích božského Mistra k mučednictví, zemřel jako Ježíš, když *svěřil svůj život Bohu a odpustil svým pronásledovatelům*. Tyto dva postoje: *svěřil svůj vlastní život Bohu a odpustil*. Když byl kamenován, řekl: »Pane Ježíši, přijmi mého ducha« (Sk 7,59). Tato slova se značně podobají těm, která pronesl na kříži Kristus: »Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha« (Lk 23,46). Štěpánův postoj věrně napodobuje Ježíšovo gesto. Je pozváním určeným každému z nás, abychom z rukou Páně přijali to, co nám život přinese, a to jak pozitivního, tak negativního. Naše existence je poznamenána nejenom příznivými okolnostmi, jak víme, ale také těžkostmi a rozpaky. Důvěra v Boha nám však pomáhá přijímat tíživé chvíle a prožívat je jako příležitost k růstu ve víře a k vytváření nových vztahů s bratry. Jde o to svěřit se do rukou Pána, o němž víme, že je Otcem, který své děti zahrnuje dobrodiním.

Druhým postojem, kterým Štěpán napodobil Ježíše v jeho extrémní situaci na kříži, je *odpuštění*. Neproklíná svoje pronásledovatele, nýbrž modlí se za ně: »Pane, nepřičítej jim tento hřích« (Sk 7,60). Jsme povoláni učit se od něho odpouštět, vždycky odpouštět, což není snadné, jak víme. Odpuštění rozšiřuje srdce, rodí účast, rozjasňuje a upokojuje. Prvomučedník Štěpán nám ukazuje cestu, kterou je třeba se vydat v meziosobních vztazích v rodině, ve školě, na pracovišti, ve farnosti a v nejrůznějších společenstvích. Být ustavičně otevřeni odpuštění. Logika odpuštění a milosrdenství vždycky vítězí a otevírá horizonty naděje. Odpuštění je však pěstováno modlitbou, která nám umožní uzříti Ježíše. Štěpán byl schopen odpustit svým vrahům, protože byl naplněn Duchem svatým a uzřel Boha (srov. Sk 7,55). Modlitba mu dává sílu podstoupit mučednictví. Musíme snažně prosit Ducha svatého, aby nás obdařil darem statečnosti, která zahojí náš strach, naše slabosti i naši malost a rozšíří srdce k odpuštění. Vždycky odpouštět!

Prosme o přímluvu Madonu a svatého Štěpána: jejich modlitba ať nám pomáhá svěřovat se stále více Bohu, zejména v obtížných chvílích, a podporuje nás v předsevzetí být muži a ženami schopnými odpouštět.

27.12.2018

Poselství papeže účastníkům setkání pořádaného komunitou Taizé

Vatikán/ Madrid. „Staňte se bližními raněnému lidství, všem odstaveným a skartovaným, maličkým a chudým,“ vzkazuje papež František v dopise podepsaném státním sekretářem, kardinálem Parolinem, patnácti tisícům mladých účastníků setkání, organizovaného komunitou Taizé na přelomu roku (28. prosinec - 1. leden) v hlavním městě Španělska (foto). Již 41. ročník této pouti důvěry, organizované zmíněnou ekumenickou komunitou, má jako motto výzvu: „Nezapomínejme na pohostinnost!“

„Tato výzva - stojí v dopise - „nás vybízí především k otevřenosti srdce Pánu a jeho Slovu, abychom podporou kultury setkávání přijímali jedny druhé v úctě k rozdílům.“ Papež v listě připomíná nedávnou biskupskou synodu v Římě o „mladých, víře a rozpoznávání povolání“ a podotýká, že setkání mladých poutníků je příležitostí, jak „zakusit přátelství, společně sprádat sny a putovat s ostatními. Opravdoví křesťané nemají strach se otevřít druhým a sdílet svůj životní prostor a transformovat jej na prostor bratrství.“ Papež dále vybízí mladé účastníky k objevu, že „je možné prožívat velkodušnou pohostinnost, obohacovat se odlišností druhých a zúročit vlastní dary při budování mostů mezi církvemi, náboženstvími a národy, jakož i při vytváření lepšího světa, kde bude moci každý člověk najít svoje místo.“ Svoje poselství končí zmínkou o příkladu, který dává mladým Maria svojí odvážnou a sebedarující se láskou, „abychom milovali Boha nade všechno a prokazovali lásku lidem, s nimi sdílíme všední život.“

Na setkání organizované každoročně na přelomu roku komunitou Taizé v některém z Evropských měst zaslali i letos svoje poselství konstantinopolský patriarcha Bartoloměj, předseda Světové rady církví, reverend Olav Fykse-Tveit, generální sekretář Světové luterské federace, reverend Martin Junge, jakož i generální tajemník OSN, António Guterres, a primátorka pořadatelského města – Madridu – Manuela Carmena.

28.12.2018

Mučednictvím se křesťan podílí na dějinách spásy, píše papež do Sýrie

Damašek. Syrští křesťané v hlavním městě letos oslavili první vánoce bez atentátů po osmileté zkázonosné válce, informují františkáni z Kustodie Svaté země. Jejich kostel v damašské křesťanské čtvrti Bab Touma proto na důkaz díkůvzdání otevřel brány všem příchozím, čímž se vytvořil prostor k setkání mezi lidmi různé etnicko-náboženské příslušnosti. Návštěvníci chrámu se během čtyř zastavení seznámili s významem Vánoc, prohlédli si jesličky a mohli přispět na solidární iniciativu. Obdobná vůle po normalitě zavládla v Aleppu, druhém největším syrském městě, zatímco v jiných částech země se situace dosud nestabilizovala.

Patří k nim idlibská provincie, kde ve vesnici Knajeh žije hrstka křesťanů pod kontrolou džihádistů ze skupiny Hajat Tahrir al-Šam. Zůstali s nimi františkáni z Kustodie Svaté země – o. Hanna Jallouf a Louai Bsharat. V tamním klášteře sv. Josefa svědčí o vánoční době pouze jesličky pod oltářem, žádná jiná vnější znamení nebyla křesťanům povolena, naopak – z farní zvonice byl stržen kříž a zvony. „Žijeme jako beránci mezi vlky“, napsali před několika týdny místní věřící Svatému otci. „Navzdory tomu nad sebou vnímáme Boží ochrannou ruku“. Papežova odpověď na sebe nenechala dlouho čekat: „V křesťanově účasti na dějinách spásy lidstva není nic většího než mučednictví“, připomíná římský biskup syrským věřícím. „Slova Petrova nástupce nás povzbudila“, komentuje o. Hanna, kterého islamisté zajali v roce 2014, (*L'Osservatore Romano*, 22.12.2018) a dodává: „Posiluje nás také vědomí, že jsme u kořenů naší víry – pouhých čtyřicet kilometrů od Antiochie, kde křesťané dostali své jméno“.

Vraťme se nicméně do klidnějšího Damašku, kde pastorační úsilí Kustodie Svaté země popisuje farář a představený kláštera sv. Pavla, **o. Bahjat Elia Karakach**:

„Toto jsou první vánoce, které po všech protřepných násilnostech prožíváme v bezpečí, bez obav z ostřelování a teroristických útoků. Lze tedy vnímat skutečně radostnou a pozitivní atmosféru. Všude se slaví, lidé zaplavili ulice a trhy, náměstí jsou vánočně vyzdobena. Magistrát tím chce naznačit vůli k obnově země, všeobecnému klidu a jistotě, proto přispěl na vánoční výzdobu v Damašku, ale nejenom tam. Všechna největší syrská města zažívají totéž, a proto děkujeme Bohu, že se nám konečně daří návrat k normalitě.“

Křesťanské společenství, zkoušené válkou, tedy slaví a děkuje, ale také otevírá dveře muslimům...

„Jistě. Považujeme za důležité, abychom byli vidět, protože také to je způsob, jak hlásat evangelium. Projevujeme svou víru velice zřetelnou liturgií, na ulicích, při procesích a také oslavami pod širým nebem. V těchto dnech jsme otevřeli kostel a slavíme vánoční dobu poutí o čtyřech zastaveních, po vzoru Tří králů. Je to možnost, jak přijmout přicházející lidi – křesťany i muslimy, vysvětlit jim, co jsou Vánoce, a mluvit o poselství, které Kristus přinesl, tedy o smíření a pokoji. Musím říci, že se tento krok setkal s velkým úspěchem; přicházejí sem stovky lidí, kteří poprvé naslouchají vánočnímu příběhu a prohlédnou si kostel. Velice pěkně dáváme najevo svou víru a spolu s muslimy slavíme Vánoce.“

Nezapomněli jste ani na méně šťastné spoluobčany – konkrétně osiřelé děti, pro které jste vymysleli iniciativu „Čekání na dárek“. O co se jedná?

„To je dílo mladých lidí z naší farnosti, kteří vyhlásili sbírku na dárky pro sirotky anebo chudé děti. Potom dárky sami roznášejí ulicemi Damašku. Překvapilo mne, že jsme dostali dary od nepříliš majetných lidí, kteří ale v tuto chvíli vnímají nezbytnost solidarity. Naši mladí lidé dosvědčují, že přicházejí také muslimové a přinášejí dárky pro křesťanské sirotky. Do pomoci chudým se tak zapojili všichni.“

Jak se díváte do budoucnosti? Myslíte si, že se obnoví syrská mozaika, tedy sjednocené soužití různých komunit? Co bude s křesťany, kteří ze Sýrie odešli? Vráť se, aby se místní církve opět stala solí a kvasem této země?

„Musím říci, že válka naše společenství poměrně silně zasáhla. Pokud se ale podíváme na dějiny Blízkého východu, všimneme si, že syrská křesťanská komunita po každé ráně dokáže znovu rozkvést a ožít. Myslím, že proces obnovy v této zemi je nezvratný a pokračuje díky přínosu všech jejích složek. Jako křesťané neseme v tuto chvíli velikou odpovědnost, abychom dokázali šířit kulturu smíření, jak je nám to vlastní. Jsem ale optimista, protože už nyní je patrné, že se křesťané i nekřesťané svorně podílejí na budoucnosti Sýrie.“